

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Tertium

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Capvt II. Honorius III. Episcopo (a) Calven. & Magistris V. & I. Canonicis (b)
Suessen.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74526](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74526)

Episcopalis; temporibus enim Guillelmi Ducis Normannorum; anno 178. in Concilio Londini celebrato statutum fuit, ut aliquot Sedes Episcopales, quæ in oppidulis ac pagis antea fuerant, in civitatibus, & locis celeberrimis collocarentur: quo factum est, ut Bathonia, Linconia, Sarisberia, Exonia Cestria, atque Cicestria, & civitates hujusmodi novo Episcoporum incolatū nobilitata sint, ut refert Polydorus Vergilius *lib. 9. fol. 155.*

(c) *Uniendo.* Quam Episcopatum unionem tantum Pontifex facere potest, ut probant Petrus Gregorius *de benef. cap. 2.* Barbosa *lib. 3. juris eccl. cap. 16.* & dicemus *in cap. sicut univo. de excess. Pralat.*

3. (d) *Elemofyna frandaretur, & hospitalitas.* Ut hæc verba intelligantur, sciendum est, monasterium hoc Glastonienfe magnis opibus fuisse ditatum; siquidem redditus ejus constabant ex triginta mille libris, cum qualibet libra penderet 40. regales, & ita plusquam centum mille scuta auri obtinebat. Ex his alebantur 400. homines, qui debebant in ipso monasterio, & hospitabantur alii plures nobiles, & 4. & 6. feriæ ejuslibet hebdomadæ amplè erogabantur elemofynæ in pauperes illius ditionis, ut refert Yepes *ubi supra, fol. 41.* his verbis: *Yas riquezas de los conventos, y particularmente de este como hemos visto, servian de sustentar a muchos pobres, que venian de toda la tierra, los miercoles, y los viernes: y para entretener a muchas personas nobles, y necesitadas.* Unde conquerebantur monachi ipsius monasterii, per unionem factam à Cælestino III. cessare prædictas elemofynas, nec non hospitalitatem.

(e) *Wellen.* VVellenfis enim Ecclesia jam antea fuerat unita Bathonienfi, ut refert Po-

lydorus Vergil. *dict. lib. 1. hist. Anglia, fol. 4.*

(f) *Rex.* Joannes videlicet Rex Angliæ, & Scotiæ, non Richardus, ut voluit Cujac, *in præfenti*; quod ut facilius percipiatur, præfentis unionis historia repetenda est; cum enim Cælestinus III. unionem fecisset Bathonienfis Episcopatus cum Abbacia Glastonienfi, in cujus unionis confirmationem dederat Richardus I. Rex Angliæ prædictam Abbatiæ Saverico Episcopo Bathonienfi, postentibus monachis unionem rescindi coram Innocentio III. ex eo quia talis unio religioni nocebat, & amplius præ erogationes in pauperum alimenta fieri nequirent. Richardus dictam Abbatiæ cuidam Wilhelmo dedit, qui eam quamdiu vixit Rex, pacificè possedit; eo tamen defuncto Savericus illam repetebat virtute unionis factæ à Cælestino, & obunuit eam confirmari ab Innocentio III. Defuncto tamen Saverico adhuc monachi instabant coram Innocentio III. pro rescissione unionis, plenam sui cœnobii restitutionem petentes; sed Innocentius eos audiendos non esse decrevit duplici ex ratione. Primâ quia vacante Sede, & defuncto legitimo defensore, videlicet Bathonienfi Episcopo, nihil erat innovandum quod attingeret jura Episcopalia, juxta D. Cyprianum *epist. 31. ibi: Ante constitutionem Episcopi nihil innovandum putamus, sed lapsorum mediocriter culpam temperandam esse credimus; dum Episcopus dari à Deo nobis sustinetur, in suspensio causa tenetur.* Secunda, quia si defuncto Saverico Innocentius monasterio concederet quod eo vivo denegaverat, videretur tunc plus favisse Saverico, quam Ecclesiæ; & ita rectè definit, Sede Bathonienfi vacante, nihil statui posse; ex præfenti rubrica, cujus sententiam examinabimus *in c. 3. hoc tit.*

CAPVT II.

Honorius III. Episcopo ^(a) Calven. & Magistris V. & I. Canonici ^(b) Suesfen.

ILLA devotionis sinceritas, & sincera devotio, quam dil. fil. Magister R. Decanus Teanen. ad personam nostram & Sedem Apostolicam hæcenus habuisse dignoscitur, nos inducunt, ut eum pro suæ scientiæ ac probitatis intuitu geramus in visceribus charitatis, & ei denegare nolumus, quæ secundum Deum fuerint concedenda; unde nos Ecclesiam sancti Leutii de Capua, cum omnibus pertinentiis suis, de qua Magistrum R. donationis nostræ gratiâ præcedente, præbendæ nomine de mandato nostro ven. f. n. R. (c) Capuanus Archiepiscopus investivit, sibi duximus auctoritate Apostolica confirmandam, non obstante concessione Capituli facta de ipsa Ecclesia Roberto de Franco, Canonico Capuano; seu confirmatione nostra, si qua fortè in forma communi appareret obtenta; quum nusquam inveniatur cautum in jure, quod Capitulum vacante sede fungatur Episcopi vice in collationibus præbendarum: nec in eodem casu potest dici potestas conferendi præbendas ad Capitulum per superioris negligentiam devoluta, cum non fuerit ibi superior, qui eas possit de facto, vel jure conferre. Quocirca disse. v. m. quatenus eundem Magistrum in corporalem ipsius Ecclesiæ possessionem sublato appellationis obstaculo inducatis, & defendatis inductum.

NOTÆ.

(a) *Calven.* Ita legitur in quinta compilatione, *sub hoc titul. cap. 1.* Calvenfis Ec-

clesia est suffraganea Archiepiscopi Capuani, ut ex veteti Codice provinciarum refert Cironius *hic.*

(b) *Suesfen.* Suesfa hodie Sessa, celebris urbs est

est Italia, in agro Vestino, ad montem Masicum sita, ut refert Schotus in *itiner. Italiae*, lib. 3. fol. 189. habuit jam olim Ecclesiam Cathedralicam suffraganeam Archiepiscopi Capuen, cujus Praesul Fortunatus subscripsit Concilio Romano sub Symmacho.

(c) Capuana. De Capuana Ecclesia jam nonnulla notavi in cap. 18. de elect.

COMMENTARIUM.

2. **E**X hac Honorii decretali sequens communitur venit disputanda assertio: *Capitulum Sede vacante beneficia, quae vel ex jure communi, vel aliunde ad liberam collationem solius Episcopi spectant, conferre non potest.* Probant eam textus in cap. ante, hoc tit. in 6. cap. 1. de instr. eodem lib. Illustrant plures congesti à Barboia, & Garanna lib. quibus addendi sunt Solorzanus tom. 2. de jure Indiar. lib. 3. cap. 13. num. 31. Diana p. 2. tract. 4. resol. 24. cum sequent. Cironius & Cujacius in praesenti, Moneta de commut. cap. 10. num. 38. Chopinus de sacra pol. lib. 1. tit. 5. & 6. Valentis de benef. lib. 1. tit. 9. & 10. Rufinianus lib. 3. constit. tit. 8. cap. 8. Satavia de iurisd. ad iur. 9. 17. Petrus Gregorius lib. 1. part. tit. 28. cap. 11. Vigelus in method. juris can. lib. 3. cap. 2. fol. 235. Barboia de dignit. cap. 42. num. 109. Corvinus lib. 2. a. horum. tit. 29. Abbas Panormit. q. 1. num. 31. Duareus lib. 3. de sacris Eccl. cap. 5. Cortalius de benef. p. 2. cap. 7. Lamberti de irregul. lib. 2. art. 4. Sahagun in cap. ante, de rescript. Lotharius lib. 2. de re benef. cap. 2. lib. 2. Rouffellus lib. 2. hist. Pontif. iurisd. cap. 11. num. 13.

3. Sed prohibendi ratione ita in praesentem assertionem argumentor. Sede Episcopali vacante omnis potestas Episcopalis residet penes Capitulum, Tobias Paumert lib. 2. de iurisd. cap. 7. num. 107. Gailius lib. 1. observ. cap. 30. num. 10. & juxta Felinum in cap. 1. num. 19. de iur. non est inferius Episcopo, sed eo mortuo in jus omne quodam accretionis modo succedit, unde Sede vacante jurisdictionem exercet: Duareus lib. 3. de sacris, cap. 6. statuta condit. cap. cum omnes 6. de constit. praebendas confert, cap. unic. hoc tit. in 6. ab excommunicatione à qua Episcopus absolvi debet, absolvit, cap. unic. de majorit. & obed. in 6. eligit, cap. cum olim 14. de majorit. & obed. juramentum relaxat, cap. penult. & ut. de supplend. neglig. in 6. Igitur & beneficia conferre potest, quorum collatio ad Capitulum spectabat. Accedit, quod Episcopo Capitulum usque adeo connexum est, ut ejus membra dicantur esse Canonici, cap. novit. de his qui sunt à Prelatis, cap. cum non decent, de elect. in 6. & pars corporis Episcopi, sicut Cardinales Pontificis, Augustus Vilscherus de elect. Imper. 8. quia inter Episcopum & Capitulum spirituale contrahitur conjugium, cap. licet, cap. inter, de translat. Episcop. Ergo beneficia, defuncto Episcopo, conferre valet.

4. Quà difficultate minimè obstante vera est praesens decisio, cujus ratio assignatur à nostro Honorio in illis verbis: *Quia id nunquam in jure expressum est; in collationibus enim beneficiorum non succedit Capitulum, nisi in casibus à jure expressis, ac proinde cum ista regula sit prohibitoria, omne illud intelligitur esse expressè prohibitum, quod specialiter non est per-*

missum, argumento textus in l. 1. §. si quis hoc interdico. ff. de iur. actu, cap. ad audientiam, ubi Abbas, & ceteri, de praescript. Ratio autem rationis, quare à jure non sit permittum Capitulum Sede vacante conferre beneficia, ea quae ad collationem Episcopi spectabant, provenit ex eo, quod jure communi attento omnia bona cum suis fructibus successori in ipsa sede referabantur, cap. non licet, cum sequent. 12. q. 2. cap. quia saepe, de elect. in 6. Clement. penult. de elect. Concilium Chalcedon. can. 22. Illustrant Hallier de sacris elect. sect. ult. art. ult. Rota apud Pennam tom. 1. decis. 128. sed collatio beneficiorum inter fructus Episcopatus consumeratur, cap. final. de offic. vicarii in 6. Glossa in cap. olim, de majorit. & obed. probant Garcia de benef. 5. p. cap. 5. num. 2. Barboia in dicto cap. cum olim. Saldado de regia protecl. p. 3. cap. 10. num. 3. Didacus Perez in l. 10. gloss. 3. lib. 4. ordin. pag. 884. Parexa de instrum. edu. tit. 2. resol. 3. num. 17. rectè ergo decrevit Honorius in praesenti, Capitulum non posse beneficia conferre Sede vacante, quia illorum collatio cum fructibus debet reservari futuro Episcopo: prosequuntur Vivianus & Garanna in praesenti.

Nec obstat dubitandi ratio supra adducta, cui satisfaciendum est asserendo, Capitulum Sede vacante verè succedere in his, quae sunt jurisdictionis contentio, ut probat Solorzanus dicto cap. 13. Item in collatione beneficiorum necessaria, non verò in voluntaria, Chopinus de sacra pol. lib. 1. tit. 5. Inde Capitulum Sede vacante potest Praelatos inferiores confirmare, dicto cap. cum olim, de majorit. & obed. dicemus in cap. sicut 33. de simonia: praelatos instituire, cap. 1. de instr. lib. 6. Selva de benef. 2. p. 9. 11. Corralius 2. p. de sacerdot. cap. 7. num. 1. Nam Capitulum Sede vacante succedit Episcopo in omnibus, quae sunt iustitiae, & necessitatis, Glossa in Clement. 1. verbo Capitulum, de haeretic. Dicitur autem collatio necessaria, quae propter periculum animarum differri non potest, vel propter praesentationem à patrono factam, vel quia alicui certae personae, seu specialiter generi personarum, ex fundatione, ac institutione, vel alia de causa debetur, veluti antiquiori optanti beneficium, ut in cap. final. de consuet. in 6. tales enim collationes Capitulum Sede vacante facere potest, juxta ea quae tradit Wamelius consil. 259. facit textus in l. unum 67. §. 1. ff. de legat. 2. & ideo si patronus Ecclesiasticus, vel laicus plures praesentaverit ad beneficium, potest Capitulum instituire quem velit. Nec obstat, quod collatio, quae fit ex Pontificis iussu, necessaria est; siquidem ejus praecipuum necessarium est adimplendum; & tamen in tali collatione Episcopo injuncta non succedit Capitulum, cap. eamte, de rescript. Ergo quia nec in collatione necessaria succedit. Nam respondetur in ejus textus specie, idè Capitulum non posse, nec teneri conferre praebendam illam, quia ejus collatio speciali delegatione Episcopo commissa, & injuncta erat; unde sicut Capitulum non succedit in jurisdictione delegata Episcopo, ita etiam nec in hac speciali commisione conferendi praebendam. Hucusque tradita procedunt in beneficiis, quorum collatio spectat ad Episcopum privatim, non verò simul ad Capitulum, quia tunc totum jus conferendi Sede vacante Capitulo accersit, cap. unic. hoc tit.

in 6. cap. final. de re iudic. eod. lib. non tamen ideo conferre valet beneficia ea, quæ spectant ad collationem Episcopi cum consilio Capituli, *cap. unic. §. cum vero, hoc tit. in 6.* quia tunc potius ad Episcopum solum, quam ad Capitulum simul collatio spectat. Quid tamen de resignationibus pure, aut sub conditione faciendis coram Capitulo, & de collationibus beneficii in graduatos faciendis observandum sit, prosequuntur Solorzanus & Chopinus *suprà*, Lotherius *dist. q. 2.*

6.
Exponitur
cap. 6. de ju-
re patron.

Sed supra traditis obicitur textus in cap. 6. de iure patron. in collect. in illis verbis: [Ex diligenti relatione Magistri E. accepimus, quod cum bona memoria R. quondam Episcopus vester, de assensu & voluntate nostra ipsum in Canonicum Ecclesie vestrae recepisset, assignans ei xl. solidos sub annua pensione, nomine præbendæ percipiendos, quousque præbendæ vacaret in eadem Ecclesia, ad quam ipsum intulavit, cum eum ad Diaconatus ordinem promoveret, prædicto Episcopo de medio sublato, & redditibus Episcopatus ad sicum devolutis, cum quædam præbendæ in jamdicta Ecclesia vacaret, charissimus in Christo filius noster H. Illustris Rex Anglorum eam Thomæ clerico suo contulit, cui etiam aliam postmodum in eadem Ecclesia vacantem cum Archidiaconatu, ad quem dicitur pertinere, concessit, quas simul non debet habere, cum nulli sit licitum in una & eadem Ecclesia duas præbendas obtinere. Quo de facto idem Thomas sanctum præbendæ sibi prioris taliter collatæ Stephano fratri suo de Regia auctoritate consilii conferre præsumpsit. Quia igitur interest nostra, quæ in Ecclesiis Dei ita ordinata fuerint, studiosius emendare, d. v. per A. f. m. quat. si præbatus E. à commemorato Episcopo de assensu, & voluntate vestra in Canonicam Ecclesiam fuerit assumptus, ita quod cum præbendæ vacaret, sibi deberet ibidem assignari, præbendam illam cum fructibus, quos prædictus Thomas Stephano fratri tuo post susceptum Archidiaconatum cum præ-

bendæ dicitur contulisse, memorato E. omni die, & ap. rem. auctoritate nostrâ, quantum assignatus, & eam sibi faciatis in pace, & in quiete dimitti, quia pro non dato habetur, quod ab illo datur, qui non potest de jure donare.] Ex quibus apparet, Sedē vacante collationem præbendarum non reservari futuro Episcopo, immo potius à Principe seculari fieri. Igitur non recte in præsentī doceatur, Sedē vacante, collationē beneficiorum futuro Episcopo esse reservandam. Pro cuius textus expositione sciendum est, olim Regio in eligendis Episcopis juri coherisse custodiam vacantium Ecclesiarum, & occupationem reddituum interim provenientium, ut probavi in cap. 2. de offic. ordin. & eo jure regalium in Ecclesiis vacantes insurrexerunt Angliæ Reges, referunt Guillel. Rufus anno Christi 1089. Mathæus Paris. anno 100. Polydor. Vergil. lib. 10. hisq. Angliæ. Guill. Brito lib. 1. Philip.

*Nam Rex Anglorum sui usurpaverat illud,
Usque modo, ut solus Pastores ipse crearet:
Nam quotiens pastore carens Prælatice Sedes,
Civile lecho, naturalive vacasset,
Protinus Ecclesiæ bona cuncta vacantis, ab
ipso*

*Usurpat a suis converterebantur in usus,
Sicque Dei sponsam viduans, quantum ipse volebat,*

Cogebat placito sibi demum nubere sponso.

Licet ex pacto Joannem Angliæ Regem jus hoc vacantium Ecclesiarum cessisse in Romanam Ecclesiam, ut Innocentium sibi conciliaret, referant Mathæus Paris. & Wesmonaster, & ex his Altessera de Ducibus, cap. 8. Unde in prædicto textu juxta illam corruptelam contulit Rex Angliæ præbendam Sedē vacante, non quia ex jure communi alii quam successori collatio beneficiorum spectet. Eodem etiam modo exponendus est textus in cap. dilectus 34. de præbend. junctis in ejusmodi adductis.

CAPVT III.

Idem Maurino Episcopo (a) Burg.

Constitutis olim coram bonæ memoriæ I. Papæ prædecessore nostro procuratore Ecclesie sanctæ Mariæ de Castro Sororum, & bonæ memoriæ G. Burgen, Episcopo prædecessore tuo, dictus procurator petebat ab eodem Episcopo restitutionem tam super libertate liberè sibi eligendi Prælarum, quam etiam super terris ipsius Ecclesie, & rebus aliis, quibus omnibus pars sua spoliata fuerat, ut dicebat. *Et infra*: Lite igitur coram eodem prædecessore nostro super præmissis legitimè contestatâ, & postmodum coram iudicibus delegatis factis confessionibus, & receptis testibus ab eisdem, causa fuit ad nos instructa remissa. Procuratoribus igitur partium in nostra præsentia constitutis, cum super præmissis partium plenius intellectis, reprobatis quibusdam depositionibus testium, qui vacante Burgen, Ecclesia, & carere legitimo defensore fuerunt minus justè recepti, procuratorem tuum nomine tuo de fratrum nostrorum consilio ab imperitione alterius partis sententialiter duximus absolvendum, quæstione proprietatis parti utrilibet reservatâ.

NOTÆ.